

Latin Amerika

Aylık Bülteni

Ekim 2017

Latin Amerika Bölgesi Son Dönem Gelişmeleri Yönetici Özeti

Latin Amerika ekonomisinde olumlu ekonomik veriler gelmeye devam ederken, toparlanma sürecinin bölge genelinde arttığı görülmektedir. Ulusal istatistik enstitüleri tarafından açıklanan ayrıntılı GSYİH verileri, Latin Amerika ekonomisinin ikinci çeyrekte % 1.1 arttığını gösterdi. Söz konusu artış son 3 yılın, en iyi çeyrek yıl performansı olarak göze çarpıyor.

Arjantin GSYİH'si ikinci çeyrekte yıllık % 2,7 oranında arttı. Bu da, Devlet Başkanı Mauricio Macri'nin ekonomik açılımının sonuç vermeye başladığını gösteriyor. Yatırımların büyümesi ve iyileşen iş ortamıyla desteklenen Arjantin ekonomisi, son dört yılda en parlak dönemini yaşıyor.

ABD'ye gerçekleştirilen ihracat değerlerinin yüksek olmasına rağmen, inşaatla ilgili faaliyetlerdeki bozulma, madencilik ve taşocaklarındaki üretim zayıflığı, Meksika ekonomisi üzerinde zayıflamaya neden oluyor. Eylül ayında gerçekleşen son depremler, 2. yarıda belirgin bir iyileşmeyi engelledi. Yılın ilk yarısında hanehalkı tüketiminin canlanması ve imalat sektöründe yükselen ivme, ekonominin beklenenden daha iyi performans göstermesi sağladı. Sonuç olarak, NAFTA'nın yeniden müzakere edilmesi ve önümüzdeki 2018 yılı Temmuz ayında Meksika'da yapılması planlanan seçimler sebebiyle belirsizlik devam ediyor.

İkinci çeyrekte GSYİH'deki toparlanma, Brezilya ekonomisinde kademeli bir iyileşmeye işaret ediyor. İmalat PMI verileri ilk yarıda genişleme gösterirken, iş dünyası tüketici güven endeksi Eylül ayında da hafif bir iyileşme gösterdi. Ekonomik verilerin iyileşmesine rağmen, Brezilya'nın siyasi turbulansı, toparlanma sürecine gölge düşürüyor. Devlet Başkanı Michel Temer ikinci bir yolsuzluk suçlamasıyla karşı karşıya. Bütün siyasi karmaşaya rağmen, hükümet reform gündeminde ilerleme kaydetti ve son haftalarda petrol ve hidroelektrik barajı gibi enerji kaynaklarını ihaleye sundu. Düşük enflasyon ve gevşek para politikasının, seçim yılı olması sebebiyle oluşan belirsizliğe rağmen, yerel ekonomiyi yeniden canlandırmaya yardımcı olması bekleniyor.

Kolombiya'da hükümet, Mart 2018 parlamento seçimlerine ve Mayıs 2018'deki Başkanlık seçimlerine hazırlanıyor. Seçim öncesi harcamaların beklenenin çok üzerinde artması hahalifler tarafından tepki ile karşılandı. Buna ek olarak, 2017 yılında yeni yol altyapısı programı için 10,4 milyar ABD Doları tutarında yatırım harcaması, ekonomik büyümeyi hızlandırdı. FARC'ın militan bir gruptan resmî bir siyasi partiye dönüşmesi ve Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) ile ilk kez ateşkes sağlanması barışa yönelik önemli bir ilerleme olarak kaydedildi. Barışa yönelik ilerlemeler sayesinde, terörden etkilenen bölgelerde yeni ekonomik fırsatlar oluşurken, güvenlik koşullarının da iyileşmesiyle dış yatırımların canlanacağı düşünülüyor.

Peru'nun, önümüzdeki yıl, % 3,8 büyümeyle bölgedeki en hızlı büyüyen ekonomisi olması bekleniyor. Bolivya ve Paraguay'ın % 3,9 büyümesi beklenirken, Venezuela'nın % 3.2 ve Ekvador'un % 1,0 oranında daralacağı öngörülmektedir.

Arjantin

Arjantin, Venezuela'ya Uçak Seferlerini Askıya Aldı

Arjantin Havayolları, Venezuela'ya uçak seferlerini güvenlik nedeniyle durdurdu. Arjantin Havayolları'ndan yapılan açıklamada, Venezuela'da artan şiddet olayları ve siyasi belirsizlik nedeniyle uçak seferlerinin askıya alındığı belirtildi.

Daha önce de pekçok havayolu şirketi, sözleşmeler yüzünden çıkan anlaşmazlıklar ve mürettebat üyelerinin güvenliğine ilişkin kaygılar nedeniyle Venezuela'ya uçuşlarını durdurma kararı almıştı. Kolombiya'nın Avianca firması, ABD'nin United ve Delta Havayolları, bu yıl Venezuela'ya uçuşlarını geçici olarak durdurdu.

Alman havayolu şirketi Lufthansa 2016 yılında, Meksika'nın Aeromexico, İtalya'nın Alitalia, Şili'nin Tam, Brezilya'nın Gol ve Kanada'nın Air Canada havayolu şirketleri de 2014 ve 2015 yıllarında ülkeden ayrıldı.

Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA), Venezuela'nın giderek yalnızlaştığına işaret etmişti. IATA Başkan Yardımcısı Peter Cerda, geçen hafta yaptığı açıklamada, "Durum giderek zorlaşıyor, IATA'nın pekçok üyesi Venezuela'dan ayrıldı. Seferlerine devam eden 6-7 taşıyıcı firma da uçuşların sıklığını azalttı. Venezuela'nın neredeyse dünya ile bağlantısı kopuyor. Kısa vadede herhangi bir çözüm yolu göremiyoruz." dedi.

Kaynak: Reuters Argentina

Brezilya

Brezilya, Beklendiği Gibi Faizleri Düşürdü

Brezilya Merkez Bankası gevşek para politikasını yavaşlattı, faizi beklediği gibi yüzde 7,5'e indirdi. Brezilya Merkez Bankası, ekonominin derin bir resesyon döneminden çıkmaya başlamasıyla, faiz oranını şimdiye kadar görülen en düşük seviyeye yakın tutarak, para politikasını gevşetti. Merkez Bankasının, Copom olarak adlandırılan dokuz üyeli para politikası komitesi, gösterge Selic faiz oranını 75 baz puan indirerek yüzde 7,5'ye düşürdü. Copom daha önce dört kez art arda 100 baz puanlık faiz indirimine gitmişti. Reuters anketine katılan ekonomistler de aynı yönde bir karar bekliyorlardı.

Kaynak: Banco Central do Brasil

Ekvador

IMF'nin Ekvador Görüşü

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's, Ekvador için dış koşulların kötüleştiğine ilişkin uyarıda bulunurken, Uluslararası Para Fonu (IMF), Ekvador'un uzun vadeli kredi notunu B'den B+'ya yükseltti. IMF, artan kamu yatırım programına uymak için şu anki harcamalarda kamu harcamalarının kısıtlanmasını ve denetimi çağrısında bulundu. Ekvador hükümetinin yakıt sübvansiyonlarını gözden geçirmesini ve petrol gelirleri ile bir istikrar ve tasarruf fonu yaratmasını önerdi.

Kaynak: <http://www.elcomercio.com/actualidad/fmi-visiones-economicas-ecuador.html>

Kolombiya

Kolombiya Hükümeti ve ELN Arasında Müzakereler Sürüyor

Kolombiya Hükümeti ve Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) arasındaki barış müzakerelerinin 4'üncü turu 23 Ekim'de Ekvador'da gerçekleştirilecek. Hükümet ve ELN arasındaki müzakerelere toplumun katılım sağlaması amacıyla 'Hazırlık Oturumları' yapılacağı bildirildi.

Kolombiya Devlet Başkanlığından yapılan yazılı açıklamada, hükümet ve ELN arasındaki görüşmelerin 4'üncü turunun Ekvador'un başkenti Quito'da 23 Ekim'de başlayacağı belirtildi. Görüşmelerin başlamasının ardından Kolombiya'da 30 Ekim'den 13 Kasım'a kadar 'üçüncü tarafların' katılımıyla 'Hazırlık Oturumları' yapılacağı belirtilen açıklamada, bunun aynı zamanda ELN'nin şartlarından biri olan "toplumun, barışın inşasına katılımı"nın ön adımı olacağı ifade edildi. Açıklamada, bu hamleyle iki tarafın müzakerecilerinin, toplumun değişik taraf ve organizasyonlarından "barışın inşasına katılım" ile ilgili teklif ve fikirleri tecrübe edinecekleri belirtildi. Açıklamada, hükümet adına Başmüzakereci Juan Camilo Restrepo, örgüt adına Pablo Beltran isimleri hazır bulunurken, 'Hazırlık Oturumları'na kimlerin ne şartlarda katılacağına dair bir bilgi yer almadı.

Hükümet ve ELN 4 Eylül'de, Ocak 2018'e kadar yürürlükte kalacak ateşkes ilan etmiş, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi de (BMKG) bu ayın başlarında aldığı kararla tarafların yanı sıra Katolik Kilisesinin temsilcilerinin de bulunduğu mekanizmaya dahil olarak ateşkesi izleyen taraflardan biri olmayı onaylamıştı.

ELN, Kolombiya hükümeti ile vardığı ateşkes kapsamında, altyapılara yönelik saldırıları, çocuk kaçırmayı ve örgüte üye kazandırılmasını durdurmayı kabul etmişti. Kolombiya hükümeti de ELN mensuplarına insani yardım yapmayı kabul etmişti.

ELN, Kolombiya hükümetinin anlaşmaya vardığı son isyancı grup olma özelliğini taşıyor. Kolombiya hükümeti ve örgüt, 24 Temmuz'da Ekvador'un başkenti Quito'da üçüncü tur görüşmelere başlamıştı.

Tarafların 7 Şubat-6 Nisan ve 16 Mayıs-30 Haziran tarihlerinde yaptıkları ilk iki görüşmeden, birlikte belirleyecekleri pilot bölgede mayın temizliği yapma kararı çıkmış, ateşkes sağlanması yönünde bir mutabakat sağlanamamıştı.

Kolombiya ve yaklaşık bin 500 militana sahip ELN arasındaki görüşmeler Ekvador, Şili, Küba, Venezuela, Norveç ile Brezilya'nın gözlemciliği ve garantörlüğünde yürütülüyor. Nüfusu 48 milyonu aşan Latin Amerika ülkesi Kolombiya'da, yarım yüzyıldan fazla süren çatışmalar, 260 bine yakın kişinin hayatını kaybetmesine ve 6 milyondan fazla kişinin göç etmesine neden olmuştu.

Kaynak: El Pais

Küba

ABD'den Küba Açıklaması

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Heather Nauert, Küba'da görev yapan Amerikalı diplomatların maruz kaldığı öne sürülen gizemli sonik saldırıdan toplam 24 personelin etkilendiğini bildirdi. Nauert, konuyla ilgili yazılı açıklama yaptı. Küba'daki Amerikalı diplomatik görevlilerin hedef alındığı iddia edilen gizemli sonik saldırıyla ilgili soruşturmanın devam ettiğini belirtilen Nauert, "Söz konusu saldırıyla ilgili değerlendirmelerimize göre saldırıdan 24 personelin etkilendiğini onaylayabiliriz." ifadesini kullandı. Nauert, sonuçlara saldırıdan etkilenen personele yönelik yapılan sağlık taramaları sonucunda ulaşıldığını ve bunların Ağustos ayından sonra meydana gelmiş olabilecek muhtemel başka saldırıları kapsamadığını kaydetti.

ABD'nin Havana Büyükelçiliğinde geçen yıldan bu yana diplomatların ve aile fertlerinin de aralarında bulunduğu en az 21 kişide, bir tür sonik saldırıdan kaynaklandığı tahmin edilen işitme kaybı ile görsel ve bilişsel bazı rahatsızlıklar görüldüğü ifade edilmişti. ABD, olayın ardından ülkedeki personel sayısını azaltma kararı almıştı. Küba'da işitme kaybı yaşayan ABD'li diplomatların, ofislerinde ve konutlarında duyduklarını iddia ettikleri seslerin bir kaydı ilk kez 13 Ekim'de kamuoyu ile paylaşılmıştı. Kayıta cırcır böceği sesine benzer yüksek frekansta sürekli ve tiz bir ses duyuluyordu. Söz konusu gürültünün diplomatların fiziksel semptomlar yaşamadan önce duyduklarını ifade ettikleri farklı ses varyasyonlarının hemen hepsinde bulunduğu bildirilmişti.

Soruşturmacılar, olayın güçlü bir cihazla yapılmış sonik saldırı olabileceği ihtimali üzerinde duruyor. Ancak kaydedilen seslerle diplomatların yaşadığı fiziksel rahatsızlıklar arasında bağlantı olduğu henüz kanıtlanmadı. ABD Başkanı Donald Trump ise önceki gün yaptığı açıklamada, saldırıdan Küba Hükümetinin sorumlu tutulabileceğini belirtmişti.

Kaynak: El Nuevo Herald

Meksika

Kanada ve Meksika, ABD'nin Tekliflerini Reddedecek İddiası

ABD Başkanı Donald Trump'ın Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması'nın (NAFTA) yenilenmesine yönelik teklifinin, Kanada ve Meksika tarafından reddedileceği öne sürüldü. Amerikan medya kuruluşu CNBC'nin isim vermediği kaynaklara dayandığı haberine göre, Kanada ve Meksika, ABD'nin NAFTA'nın yenilenmesine yönelik tekliflerini 17 Ekim tarihinde yapılan toplantıda kesin şekilde reddedeceği bildirildi. Kanada ve Meksika temsilcilerinin ABD'nin tekliflerini kabul etmemesine rağmen müzakere masasından çekilmeyeceğinin vurgulandığı haberde, "Top şimdi Trump yönetimine geçti." yorumuna yer verildi. NAFTA'yı "Amerika için bir felaket" olarak tanımlayan ABD Başkanı Trump'ın buna nasıl tepki vereceği ise belirsizliğini koruyor. ABD Ticaret Temsilcisi Lighthizer, müzakerelerin başında ABD'nin önemli değişiklikler amaçladığını ve Trump'ın anlaşmanın birkaç maddesinin güncellenmesinden ibaret kozmetik değişikliklerle yetinmeyeceğini söylemişti.

Müzakerelerin dördüncü bölümünde sonlandırılacak toplantı, ABD Ticaret Temsilcisi Robert Lighthizer, Kanada Dışişleri Bakanı Chrystia Freeland ve Meksika Ekonomi Bakanı Ildefonso Guajardo Villarreal arasında gerçekleşti. Toplantıdan net bir sonuç çıkmamakla beraber varolan şekliyle devam edilemeyeceğinde mutabık kalındı. Amerika, Kanada ve Meksika, görüşmeleri 2018 yılına uzatmakta fayda gördü.

Kaynak: El Universal

Orta Amerika ve Karayipler

Nate Kasırgasının Maliyeti 4 Milyar ABD Doları

Orta Amerika ülkelerinde şiddetli fırtına nedeniyle en az 22 kişi hayatını kaybetti. Nate Kasırgası olarak adlandırılan fırtınanın toplam maliyetinin 4 milyar ABD Dolarına ulaşacağı tahmin ediliyor. Nikaragua, Kosta Rika, Honduras ve El Salvador'da etkili olan şiddetli fırtına nedeniyle en az 20 kişinin de arandığı bildirildi. Aşırı yağış, heyelan ve seller nedeniyle yolların kapandığı, köprülerin yıkıldığı ve evlerin hasar gördüğü Orta Amerika ülkelerinde acil durum ilan edildi. ABD Ulusal Kasırga Merkezinden yapılan açıklamada fırtınanın, Honduras kıyılarından ayrıldığı, ABD'ye doğru ilerlediği vurgulandı. Yaz mevsimi sonundan bu yana üç büyük kasırga, Orta ve Kuzey Amerika'yı vurmuştu. Irma kasırgası, ABD tarihinin en büyük tahliyesine yol açmış, Florida'da nüfusun yaklaşık üçte biri (6,5 milyon kişi) için zorunlu tahliye kararı alınmıştı.

Kaynak: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/07/hurricane-nate-us-cleanup-costs>

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-10-07/hurricane-nate-threatens-u-s-gulf-coast-with-4-billion-loss>

Guatemala

Guatemala İdam Cezasını Kaldırdı

Guatemala Anayasa Mahkemesinin sivil davalarda ölüm cezasını kaldıran kararı, Resmi Gazete'de yayımlanır yayımlanmaz yürürlüğe girecek. Guatemala yasaları, 60 yaşından büyük ve 12 yaşından küçük kişilerin öldürülmesi, kurbanların ölümü ya da ağır yaralanmasıyla sonuçlanan kaçırma olayları, devlet başkanı ya da yardımcısını hedef alan suikast girişimleri ve uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgili bazı suçlarda ölüm cezasına izin veriyordu. Ancak Guatemala, taraf olduğu insan hakları sözleşmeleri doğrultusunda birkaç yıldır ölüm cezası uygulamıyordu. Ceza kanunundaki ölüm cezasıyla ilgili maddelerin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuran hukukçulardan Jose Alejandro Valverth Flores, "Guatemala'nın ölüm cezasını uygulayan son ülkelerden biri olmasına izin veremeyiz." dedi. Flores, Guatemala'da insan haklarına saygı göstermek için bu kararın alınmasının gerekli olduğuna inandıklarını söyledi.

Kaynak: El Pais

Şili

IMF Şili Ekonomisi 2017 Büyüme Beklentisini %1.4'e Çekti

Uluslararası Para Fonu (IMF), 2017 yılı Şili ekonomisi büyüme tahminini, Temmuz ayında açıkladığı %1.6 seviyesinden %1.4'e çekti. Buna karşılık 2018 yılı büyüme beklentisi ise IMF tarafından %2.3'ten %2.5'e yükseltildi. Bugün yapılan açıklamada, 2017 yılı büyüme beklentisine ilişkin aşağı yönlü revizyonun nedenleri arasında, özel sektör yatırımlarında görülen yavaşlama ve madencilik sektörü faaliyetleri ile kamu harcamalarındaki durgunluk gösterildi. Şili Merkez Bankasının ise 2017 yılı büyüme beklentisi, son açıklanan Para Politikası Değerlendirmeleri çerçevesinde, 2017 yılı için %1.25-%1.75; 2018 yılı için ise %2.5-%3.5 bandında yer alıyor.

Kaynak: Estrategia

Peru

Avrupalı Yatırımcılar Yatırım Fırsatları İçin Rotayı Peru'ya Çevirdi

İspanyol yatırımcılar, Peru'nun, Güney Amerika'daki bir sonraki yabancı yatırım merkezi olma yolunda ilerlediğine inanıyor. İspanya İş Dünyası Kuruluşları Konfederasyonu Başkan Yardımcısı Joaquín Gay de Montella, Peru'nun güçlü makroekonomik dinamikleri, genç nüfusu, stratejik konumu ve turizm zenginliğinden dolayı, Avrupalı girişimcileri Peru'ya yaptıkları yatırımları yoğunlaştırmaları için teşvik ettiler. Ayrıca Peru'nun 2016-2021 Ekonomik Programı aracılığıyla ülkedeki kamu ve özel sektör yatırımlarını artırma çabalarına övgüde bulundu. Program, yıllık % 4'lük bir GSYİH büyümesi oranını hedeflemektedir.

Kaynak: <https://perureports.com/2017/10/31/peru-attracting-interest-european-investors/>

Venezuela

Maduro Hile İddialarını Reddetti

Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro, muhalefetin, ülkede pazar günü 23 eyalet valisinin belirlenmesi için yapılan seçimlere hile karıştırıldığına ilişkin iddialarını reddetti. Maduro, üç saat süren basın toplantısında, Venezuela'nın oy kullanma sisteminin, dünyadaki en güvenli oy kullanma sistemlerinden biri olduğunu savundu.

Ülkedeki oylama makinelerinin nasıl çalıştığına ilişkin bir sunum yapan Maduro, bunun, ABD'nin Chicago kentinde kullanılanlarla aynı olduğunu belirterek "Obama, aynı bu makineyle oyunu kullandı." dedi. Venezuela'da Sosyalistler, 23 eyalet valisinin belirlenmesi için yapılan seçimlerde 22 eyaletin 17'sinde oyların çoğunluğunu kazanmıştı. Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro, devlet televizyonunda yaptığı açıklamada, sonuçları "Chavez'in zaferi" sözleriyle nitelendirmiş, muhalefete de sonuçları kabul etmeleri çağrısında bulunmuştu.

Kaynak: El Pais

DEİK LATİN AMERİKA BÖLGESİ GELECEK DÖNEM FAALİYETLERİ

Türkiye-Brezilya İş Konseyi Ortak Yıllık Konferansı, 9 Kasım 2017, Sao Paulo, Brezilya

DEİK/Türkiye-Brezilya İş Konseyi tarafından, Brezilya'nın Sao Paulo şehrine 5 - 11 Kasım 2017 tarihleri arasında bir ticaret heyet ziyareti gerçekleştirilecektir. Söz konusu ziyaret kapsamında, 9 Kasım 2017 tarihinde FIESP (Sao Paulo Eyaleti Sanayiciler Federasyonu) ile işbirliğinde Türkiye-Brezilya İş Konseyi Ortak Yıllık Konferansı gerçekleştirilecek olup, ülkenin önde gelen kamu ve özel kurum ve kuruluş temsilcileri ile iş görüşmelerinin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Yeni Atanan T.C. Bogota Büyükelçisi Sn. Ece Öztürk Çil ile Tanışma Toplantısı, 17 Kasım 2017, River Plaza

T.C. Bogota Büyükelçiliği görevine atanan Sayın Ece Öztürk Çil ile Kolombiya'da hali hazırda iş yapan ve iş yapmayı planlayan firmaları bir araya getirmek amacıyla, 17 Kasım 2017 Cuma günü 15.00-17.00 saatleri arasında River Plaza'da bir tanışma toplantısı düzenlenecektir.

Söz konusu toplantıya katılmak isteyen üyelerimizin, en geç 16 Kasım 2017 Perşembe günü mesai bitimine kadar [katılım formunu](#) doldurmaları beklenmektedir.

DEİK/TÜRKİYE-AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

Bölge Koordinatörü

Merih KEPEZ ÖRNEK

mkepez@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Murat Can MENTEŞ

mmentes@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Melike HOCAOĞLU

mhocaoglu@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Selin ERGENE

sergene@deik.org.tr